

Zijne Excellentie,

Met verbazing en verbijstering heb ik kennisgenomen van uw voornemen om de Regeling natuurbescherming te wijzigen door de jacht op het konijn en heel Nederland en het haas in een drietal provincies voor aankomen jachtseizoen niet te open.

Ik maak me er hierbij vooral zorgen over of dit werkelijk een tijdelijkheid maatregel zal blijken of dat door politiek druk van partijen die tegen elke vorm van jacht zijn de druk opgevoerd zal worden om de jacht op deze soorten in de toekomst volledig te sluiten of om deze dieren zelfs van de wildlijst te schrappen. Voor een Minister is dit namelijk een veel eenvoudiger te nemen besluit dan wanneer de echte oorzaken aangepakt moeten worden. Met een tijdelijke sluiting van de jacht om de juiste redenen kan ik leven, maar dat is hier absoluut niet het geval.

De jacht is niet de oorzaak van een achteruitgang van de populaties sinds de 50er jaren. De achteruitgang van het haas wordt voornamelijk veroorzaakt door verlies van leefgebied door de verstedelijking en de achteruitgang van de kwaliteit van de nog overgebleven leefgebieden. Denk hierbij aan de intensieve manier waarop tegenwoordig de landbouw bedreven wordt. Ook is het aantal predatoren de laatste 30 jaar aanzienlijk toegenomen. 30 jaar geleden waren er veel minder vossen, dassen, roofvogels, kraaien, reigers, ooievaars en marterachtigen. Ook deze predatoren hebben een aanzienlijke invloed op het aantal hazen dat de geslachtsrijpe leeftijd haalt.

Al deze factoren maken dat er in absolute aantallen minder hazen leven in Nederland. Dat er echter sprake zou zijn van een verdere achteruitgang van de populatie hazen kan ik niet beamen. Sterker nog ik spreek dit tegen voor wat betreft mijn eigen jachtveld. De hazenstand is in ons jachtveld is goed te noemen en al jaren stabiel en wij zien de stand eerder toenemend dan afnemend.

Het is dan ook de vraag of de tellingen die door de Zoogdierverseniging worden gehanteerd bij het opstellen van de rode lijst juist zijn. Verder kan je je afvragen of zij de aangewezen organisatie zijn die deze lijst op dient te stellen. De Zoogdierverseniging heeft als doel de actieve bescherming van zoogdieren en hun leefgebieden en is dus niet geheel onpartijdig en neutraal ten opzichte van de jacht. Een onafhankelijke, deskundige en onpartijdige organisatie zou hiervoor verantwoordelijk moeten zijn. Het sluiten van de jacht heeft immers voor veel belanghebbenden grote consequenties

De tellingen van haas en konijn door vrijwilligers van SOVON en de Zoogdierverseniging gebeuren in het kader van het meetnet 'Dag actieve Zoogdieren' van het Netwerk Ecologische Monitoring. Het gaat om zichtwaarnemingen die worden gedaan tijdens de uitvoering van de landelijke Broedvogelmonitoring van SOVON. Vrijwilligers die niet deskundig zijn op het gebied van hazen en konijnen voeren de tellingen uit. Verder ontbreekt kennis over de trefkans van haas en konijn bij de gebruikte vogeltelmethode. Bij dit soort relatief kleine dieren is de trefkans sterk afhankelijk van de zichtbaarheid. Een lichte verruiging van de vegetatie leidt met de meest gebruikte directe observaties tot een afname van het aantal waarnemingen. Verder zijn dit Dag tellingen terwijl het haas en ook het konijn vooral s nachts actief zijn. Ook is de invloed van het verschuiven van de periode waarin hazen en konijnen voornamelijk actief zijn van de dag naar de nacht door de alsmaar toenemende drukte in hun leefgebied en het toegenomen aantal predatoren niet meegenomen in de schatting van de werkelijke aantallen.

De tellingen van het haas en konijn zijn een bijvangst tijdens vogeltellingen van SOVON. Uit navraag bij vrijwillige vogeltellers is gebleken dat zij niet allemaal de waargenomen hazen en konijnen noteren. Er is ook geen focus op deze dieren tijdens het tellen waardoor er veel over het hoofd gezien zullen worden. De tellingen van SOVON zijn uitgevoerd in specifieke telgebieden. Dit zijn niet per definitie de gebieden waarin gejaagd wordt maar openbaar bereikbare terreinen en natuurgebieden, en niet de percelen van de boeren waar jagers SOVON geen toegang toe heeft maar jagers wel. Het is dan ook onbegrijpelijk dat tellingen die jaarlijks door de WBE's worden uitgevoerd door vele deskundige en goed opgeleide jagers, en in de gebieden waar ook werkelijk gejaagd wordt, terzijde worden geschoven. Dit zijn duizenden uren aan vrijwilligerswerk!

De achteruitgang wordt verder mede gebaseerd op afschotcijfers van de KNJV. Deze zijn niet volledige en ook niet gevalideerd. Het verplicht invoeren van afschotcijfers in het Fauna registratiesysteem (FRS) is pas sinds enkele jaren verplicht. Het is daarom vreemd dat deze cijfers worden gebruikt terwijl de telgegevens van de WBE's niet gebruikt worden omdat deze niet gevalideerd zijn. Ook waren er begin jaren 80 circa 35.000 Jachtaktehouders en anno 2022 zijn dit er nog circa 27.000, waarvan circa 20.000 lid van de KNJV. Het is aannemelijk dat 35.000 jagers meer hazen schieten dan 27.000 en dat het aantal geschoten hazen in een jaar dus niet per definitie een relatie heeft met de populatieomvang.

De hazenstand in ons jachtveld is zoals eerder al aangegeven goed te noemen, stabiel en eerder toenemend dan afnemend. Toch verschilt het aantal hazen dat wij jaarlijks schieten. Dit heeft niet te maken met de hazenstand en ook niet met de aantallen hazen dat wij verantwoord achten om te schieten. Het ene jaar is het andere niet en zo maakt bijvoorbeeld dat in zachte winters wij doorgaans minder hazen schieten omdat ze dan actiever en alerter zijn. Ook hieruit blijkt dat afschotcijfers niks zeggen.

De achteruitgang van het konijnstand is iets wat wij jagers ook al enige jaren waarnemen. Dit heeft, behalve ook hier door het verdwijnen van leefgebied, alles te maken met de aanwezigheid van twee voor konijnen dodelijke virussen. Het sluiten van de jacht zal ook hier geen positief effect hebben op de aanwezig populatie. Konijnen dienen in de loop der jaren resistentie op te bouwen. Een lokaal tijdelijk toenemende populatie door sluiting van de jacht zal vervolgens veel harder getroffen worden bij een uitbraak van de virussen.

Sinds 2015 schieten wij in ons jachtgebied nauwelijks konijnen. Slecht op 1 perceel waar structureel sprake is van vraatschade door konijnen aan jonge aanplant hebben wij er enkele geschoten. Dit zijn er totaal in de laatste 6 jaar maximaal 5 geweest. Op dit perceel is altijd nog sprake geweest van een gezonde konijnenstand. Daar waar dit niet het geval was hebben wij geen konijnen geschoten.

In onderzoek uitgevoerd door de Wageningen Universiteit is eerder al aangegeven dat het waarschijnlijk is dat stoppen van de jacht op het haas de teruggang slechts voor enige tijd zal vertragen of tot een beperkt herstel zou leiden, waarna de teruggang zich weer verder zou voortzetten. Het sluiten van de jacht zal op korte termijn dus mogelijk een schijneffect hebben en het werkelijke probleem niet oplossen. Er zal werk gemaakt moeten worden van het stoppen van de achteruitgang van de omvang en kwaliteit van de leefgebieden, en er zal jagers meer vrijheid gegeven moeten worden om efficiënt beheer van predatoren uit te voeren. Dit zal ook de populatiegroottes van de onder druk staande weidevogels erg ten goede komen.

Mijn persoonlijke overtuiging is dat het sluiten van de jacht op haas en konijn een negatief effect zal hebben op de populaties. Jagers besteden veel tijd aan predatiebeheer en waar mogelijk in samenwerking met boeren biotoopverbetering. Door het sluiten van de jacht zal de motivatie van de

jager om hier veel van zijn vrijetijd in te steken afnemen. Het achteloos in de wind slaan van de wildtellingen door jagers is al een klap in ons gezicht. Jagers zijn door hun ervaring en kennis van hun jachtveld erg goed op de hoogte van de lokale wildstand. Het is voor een jager van groot belang, en zelf wettelijk verplicht om een goede wildstand te behouden. Hij zal dan ook nooit meer oogsten dan wat verantwoord is. Als dit betekent dat hij in bepaald gebied, al dan niet tijdelijk, minder hazen of konijnen kan schieten dan zal hij dit doen. Hiervoor is geen sluiting van de jacht nodig.

Jagers zijn goed opgeleide en bekwame vrijwilligers met een passie voor de natuur. Het laatste dat een jager wil is dat de wildstand achteruit gaan. De oorzaken voor de achteruitgang sinds de jaren 50 zijn duidelijk en hebben niets met de jacht te maken. Sterke nog durf ik te beweren dat indien er niet gejaagd zou worden de wildstand slechter af zou zijn. Geen enkele vrijwilligersorganisatie in Nederland besteedt meer uren aan het optimaliseren van de omstandigheden binnen het leefgebied van het aanwezige wild. Het mag van de Minister verwacht worden dat hij de werkelijke problemen aanpakt en niet aan symptoombestrijding doet.

Hoogachtend,

Vincent van Summeren

Volkel